Loutere update of echte upgrade?

Naar een interneringen 2.0

Deze jaargang van FATIK gaat van start met een themanummer over internering. Vanuit de redactie van FATIK kunnen we niet genoeg aandacht besteden aan de mensen die een strafbaar feit gepleegd hebben, maar daarvoor ontoerekeningsvatbaar zijn. Zij worden als niet verantwoordelijk beschouwd voor de strafbare feiten die ze gepleegd hebben en krijgen de maatregel van internering opgelegd. Voornamelijk de geïnterneerde medemensen die in de gevangenis of een andere instelling verblijven en van hun vrijheid beroofd zijn, verdienen onze blijvende aandacht. Zij behoren tot de allerzwaksten van de samenleving. Wie zich in de handen van de staat bevindt, ziet zich als David tegen Goliath, en dat geldt in het bijzonder voor onze geïnterneerde – zieke – medemens. Voor de redactie van FATIK is het belangrijk dat we weten wie ze zijn, wat er met hen gebeurt, in het bijzonder op het vlak van hun problematiek, en *last but not least*, welke wettelijke bescherming en garanties zij genieten en hoe die kunnen afgedwongen worden. De afgelopen tijd hebben enkele nieuwe ontwikkelingen internering zeer uitgesproken in het publieke forum gebracht. Ik som hier kort de belangrijkste op.

Met de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering van personen heeft de wetgever het regelgevend kader van de internering grondig gewijzigd. Dat er een beter juridisch kader is, kunnen we als een positief element aanstippen. Wel leert het recent verleden ons dat een nieuwe wet niet zomaar de praxis wijzigt. De nooit geïmplementeerde interneringswet van 2007 zorgde na haar publicatie ook voor hoop, maar bleef uiteindelijk dode letter. Een wet hebben is één deel van het verhaal, de toepassing ervan een ander.

In 2014 hamerde het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in acht arresten nogmaals op de ontoereikendheid van de zorg voor geïnterneerde personen in onze gevangenissen. België kreeg van het Hof weer een rake morele oorveeg. Het vaststellen van schendingen van de mensenrechten is jammer genoeg geen alleenrecht van regimes die geografisch ver weg liggen en qua mentaliteit op lichtjaren afstand staan. Ook ons eigen land schendt volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mensen bepaalde fundamentele vrijheden. Het Hof stelde onder meer schendingen vast van het recht op vrijheid en veiligheid (art.5) van het Europees Verdrag voor de Mensenrechten.

De opening van het Forensisch Psychiatrisch Centrum (FPC) te Gent is een positief element. Op 17 november 2014 arriveerden de eerste geïnterneerde personen in het FPC. Uiteindelijk zullen 264 personen in het interneringsstatuut hier terecht kunnen voor een geïndividualiseerde behandeling. Binnen afzienbare tijd zal ook een FPC te Antwerpen openen. Hopelijk betekent de opstart van het FPC te Gent de eerste grote stap naar een echte verzorging van deze zieke medemensen en zal het aantal geïnterneerde personen in gevangenissen geleidelijk tot een minimum herleid worden.

In 2013 belichtte een ontluisterende aflevering van Panorama de euthanasievraag van Frank Van den Bleeken. De kwestie verdween nadien niet meer uit het publieke forum en ontlokte tal van commentaren. Vooral één van de discussiepunten wierp een morele smet op onze samenleving. Experts die zich over de euthanasievraag bogen, bereikten geen eensgezindheid over het verband tussen het psychisch ondraaglijk lijden bij de betrokkene en diens uitzichtloze situatie als geïnterneerde die gedurende meer dan 2 decennia in een gevangenis opgesloten zit. Begin 2015 nam de afwikkeling van zijn euthanasievraag een onverwachte wending. Los van wat met Frank Van den Bleeken zelf zal gebeuren, ziet het er naar uit dat zijn zaak als breekijzer dient en dat er in het kielzog van deze zaak een moral *sense of urgency* groeit over wat met onze geïnterneerde medemensen moet gebeuren, ook met hen die omwille van hun problematiek niet meer terug naar de samenleving kunnen.

De recente ontwikkelingen dragen de kiemen in zich van een nieuwe manier waarop met geïnterneerde mensen zal worden omgegaan. Hoe grondig en diepgaand de veranderingen zullen zijn, is nu nog koffiedik kijken. Of deze elementen leiden tot enkele wijzigingen, een update van internering zoals dat al decennia bestaat, of dat er een ware kentering zal plaatsgrijpen, een upgrade, zal FATIK de komende jaren mee opvolgen. Wij hopen alleszins op een internering 2.0.

Luc Robert [1]

1 *Hoofdredacteur FATIK en onderzoeker aan het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie (NICC).*